

PAPINSKO VIJEĆE ZA PROMICANJE JEDINSTVA KRŠĆANA
BISKUP I JEDINSTVO KRŠĆANA: EKUMENSKI VADEMECUM

Papinsko vijeće za jedinstvo kršćana 2020. godine izdalo je dokument pod naslovom *Biskup i jedinstvo kršćana: ekumenski vademecum*. Dokument je podijeljen na sljedeći način: *Predgovor; Kratice; Uvod; 1. dio – Promicanje ekumenizma u Katoličkoj Crkvi; 2. dio – Odnosi Katoličke Crkve s drugim kršćanima; Zaključak; Katolički dokumenti o ekumenizmu; te, konačno, Dodatak.*

Predgovor: potpisuju ga kardinal Kurt Koch, predsjednik Papinskog vijeće za promicanje jedinstva kršćana i Brian Farrell, tajnik Papinskog vijeće za promicanje jedinstva kršćana – služba koja je povjerena biskupima treba biti na službu i nutarnjem jedinstvu vlastite biskupije između lokalnih Crkava i na službu univerzalnom jedinstvu Crkve. Spominje se i jasna zadaća biskupskog promicanja jedinstva kršćana, a što je zapisano u Kodeksu kanonskoga prava iz 1983. godine – kanon 383. Zato biskupi ne mogu rad na jedinstvu kršćana shvaćati samo kao jedan od brojnih zadataka koje kao biskupi imaju, nego je rad na jedinstvu kršćana zadatak koji zahtijeva prioritet i potrebno ga je smatrati najvažnijim zadatkom. Stoga je zadatak ovog dokumenta koji se sada objavljuje poduprijeti dijecezanske biskupe i pomoći im da bolje shvate i prihvate svoju ekumensku odgovornost.

Uvod: u uvodu u dokument ili ekumenski priručnik izlaže se o sljedećim temama: potraga za jedinstvom vlastita je prirodi Crkve; jedinstvo je stvarno, iako nesavršeno; jedinstvo kršćana odnosi se na cijelu Crkvu; biskup je vidljivi princip jedinstva te, na koncu uvoda progovara se o svrsi ovog *vademecuma* a to je vodič biskupima u njihovu razlučivanju. Važna je napomena u uvodnom dijelu dokumenta da su različiti konteksti u kojima se ekumenizam odvija i o tome biskupi itekako trebaju voditi računa. Naime, nije isto ekumenski djelovati tamo gdje su katolici većina ili pak gdje su katolici manjima, a na poseban način tamo gdje su svi kršćani zajedno manjina u odnosu na pripadnike drugih religija. Također se naglašava da su i pastoralni izazovi različiti te i o tome treba uvijek voditi računa. Ovaj vademecum ili

priručnik ponuđen je biskupima kao ohrabrenje i vodič u ispunjavanju njihove tako odgovorne zadaće rada na jedinstvu Crkve.

1. dio – *Promicanje ekumenizma u Katoličkoj Crkvi*: u prvom dijelu obrađuju se sljedeće važne ekumenske teme – potraga za jedinstvom iznad svega je zadatak katolika; biskup je čovjek dijaloga koji promiče ekumenski dijalog; biskup ima odgovornost u vođenju i usmjeravanju ekumenskih inicijativa; imenovanje delegata koji će se baviti ekumenizmom na lokalnoj – biskupskoj razini; imenovanje ekumenskih komisija biskupskih konferencija i sinoda Istočnih Katoličkih Crkava; važnost ekumenske formacije naroda Božjega; ekumenska formacija ili obrazovanje laika, sjemeništara i klerika; korištenje medija i mrežnih stranica u promicanju ekumenizma; te se na koncu ovoga prvog dijela daju i određene praktične preporuke za promišljanje i usvajanje: studiranje i korištenje Ekumenskog direktorija; imenovanje dijecezanskih ekumenskih delegata; imenovanje biskupijske ekumenske komisije; ohrabrivanje župnih delegata za ekumenizam; usvajanje i provedba ekumenskih uputa pojedinih biskupskih konferencija; osiguravanje da svi sjemeništarci i katolički teološki fakulteti imaju obvezatan predmet iz ekumenizma; učiniti javno dostupnom ekumensku dokumentaciju, dokumente i sl.; na mrežnim stranicama dijeliti ekumenske vijesti. Ovaj prvi dio, kako je to očito iz tema o kojima izlaže, naglasak stavlja na opći pristup ekumenizmu te na Ekumenski direktorij koji u nekim pitanjima i detaljno progovara, a svemu je ovomu cilj da se potakne biskupa, a on i ostale članove biskupije, da se ekumenski zauzeto djeluje, da se promovira ekumenizam na svim mogućim razinama, te da kleričko obrazovanje od početaka pa sve do kraja bude prožeto istinskim ekumenskim duhom i da svi klerici budu dostatno poučeni o pojedinim ekumenskim pitanjima na crkvenim teološkim fakultetima.

2. dio – *Odnosi Katoličke Crkve s drugim kršćanima*: u drugom dijelu dokumenta naglasak je stavljen na odnos Katoličke Crkve prema drugim kršćanima. U tom kontekstu prvo se izlaže o duhovnom ekumenizmu i u tom se kontekstu govori o sljedećim temama: različiti modaliteti ekumenskog djelovanja s drugim kršćanima; duhovni ekumenizam; molitva, obraćenje i svetost života; moliti s drugim kršćanima; moliti za jedinstvo kršćana: Tjedan molitve za jedinstvo kršćana; molitva jednih za druge i za potrebe svijeta; Sveto pismo; blagdani i liturgijska vremena; sveti i mučenici; doprinos posvećenog života jedinstvu kršćana;

pročišćivanje memorije. U ovom kontekstu i u okviru ovih spomenutih tema dokument daje i određene upute: redovito moliti za jedinstvo Crkve; u Tjednu molitve za jedinstvo kršćana organizirati liturgijsku službu molitve na ekumenski način i potaknuti župe svake biskupije da učine to isto; vrednovati sa službenim predstavnicima drugih Crkava mogućnosti organiziranja studijskih dana o biblijskim temama i drugim važnim ekumenskim temama; objaviti sa službenim predstavnicima drugih Crkava zajedničku poruku kod obilježavanja svetkovina Božića i Uskrsa; slaviti ekumensku molitvu zajedno s drugim lokanim zajednicama kršćana; ohrabriti svećenike i pastoralne djelatnike na redovite susrete s predstavnicima drugih Crkava prisutnima na njihovom području; biti redovito informiran o ekumenskim aktivnostima i djelovanju; podržavati i uključivati se u različite ekumenske aktivnosti.

U nastavku drugog dijela govori se o dijalogu ljubavi. Tu se obrađuju sljedeće teme: krštenje kao temelj dijaloga u ljubavi; njegovati kulturu susreta i među institucijama i susretima u ekumenskim događajima. Nekoliko prijedloga koji ovdje dolaze do izražaja: učiniti prvi korak za susret s predstavnicima drugih Crkava; moliti za predstavnike drugih Crkava; asistirati, ako je moguće i korisno, u liturgijama ređenja/ustoličenja i primanja novog predstavnika druge Crkve; pozivati, kada je zgodno, odgovorne drugih Crkava na liturgijska slavlja i druge značajne događaje; informirati predstavnike drugih Crkava o važnijim događajima i vijestima.

Nakon govora o duhovnom ekumenizmu i dijalogu ljubavi, dokument prelazi na govor o dijalogu u istini. U ovom kontekstu potrebno je voditi računa o sljedećim bitnim temama: dijalog kao izmjena darova; dijalog koji vodi prema cjelokupnoj istini; teološki dijalog na međunarodnome, nacionalnom i dijecezanskom nivou. I ovdje se, kao i ispred, daju neke konkretne upute i sugestije: proučiti koje je sve dokumente objavila Katolička Crkva o ekumenizmu i predstaviti ih predstavnicima drugih kršćanskih Crkava koje djeluju na području svake pojedine biskupije; ustanoviti dijecezansku komisiju za dijalog ili pak regionalnu komisiju za dijalog koju će činiti teolozi stručnjaci, i klerici i laici; tražiti od komisije da iznese konkretne prijedloge djelovanja koji mogu na području jedne biskupije pospješiti zajednički suživot i djelovanje.

U nastavku se kratko spominje i dijalog života te se nešto duže i temeljitije izlaže o pastoralnom ekumenizmu. U okviru

govora o pastoralnom ekumenizmu obrađuju se, naravno kratko, sljedeće teme: pastoralne poteškoće kao mogućnost za ekumenizam; dijeljenje resursa; poslanje i kateheza; mješovite ženidbe; dijeljenje sakramentalnog života (*communicatio in sacris*). I tu se daju konkretni prijedlozi biskupima: raspraviti o pojedinim potrebama Crkava s predstavnicima drugih Crkava; oslušivati pastoralne inicijative drugih zajednica i učiti od njih; podupirati s velikodušnošću pastoralni rad drugih kršćanskih zajednica; susretati se s interkonfesionalnim obiteljima i učiti iz njihova iskustva; predstaviti kleru biskupije smjernice o dijeljenju sakramenata koje se nalaze u Ekumenskom direktoriju.

Na kraju ovoga drugog dijela progovara se i o praktičnom ekumenizmu naglašavajući važnost suradnje u službi svijetu i kao zajedničko svjedočenje svijetu. Spominje se i međureligijski dijalog. Važan je i kulturni ekumenizam, a ide se za tim da se bolje shvati kultura drugih kršćana.

Zaključak: duga povijest podjela među kršćanima i njezina kompleksnost koja je uzrokovana i teološkim i kulturološkim činiteljima, predstavlja veliki uteg za sve kršćane koji rade na jedinstvu razjedinjenih kršćana. Poteškoće na koje ekumenizam nailazi nadilaze ljudske snage i mogućnosti i ne mogu biti nadvladane isključivo od nas. Potrebna nam je Božja pomoć; Boga koji se objavio u Isusu Kristu u snazi Duha Svetoga. Zadatak Crkve uvijek je da primi milost Krista Pobjednika. Praktične preporuke u ovom *vademecumu* samo su instrumenti kojima Crkva, a na poseban način biskup, mogu se još snažnije uključiti u ekumenski dijalog i pokazati svijetu tu pobjedonosnu snagu Krista Uskrsloga. Na kraju ovog iznimno važnog dokumenta donosi se i molitva koju je Paul Couturier (1881. – 1953.), pionir ekumenizma, a na poseban način duhovnog ekumenizma, sastavio.

Ovaj je ekumenski *vademecum* odobren dana 5. lipnja 2020. godine u Vatikanu.